

Repertoriul jurisprudenței

Cauzele conexate C-422/19 și C-423/19

Johannes Dietrich
și
Norbert Häring
împotriva
Hessischer Rundfunk

(cereri de decizie preliminară formulate de Bundesverwaltungsgericht)

Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 26 ianuarie 2021

„Trimitere preliminară – Politică economică și monetară – Articolul 2 alineatul (1) și articolul (3) alineatul (1) litera (c) TFUE – Politică monetară – Competență exclusivă a Uniunii – Articolul 128 alineatul (1) TFUE – Protocolul (nr. 4) privind Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene – Articolul 16 primul paragraf – Noțiunea de «statut de mijloc legal de plată» – Efecte – Obligația de a accepta bancnote exprimate în euro – Regulamentul (CE) nr. 974/98 – Posibilitatea statelor membre de a prevedea limitări privind plățile în bancnote și monede exprimate în euro – Condiții – Reglementare regională care exclude achitarea în numerar a contribuției audiovizuale la un organism regional de drept public de radiodifuziune”

- Politică economică și monetară – Politică monetară – Competență exclusivă a Uniunii – Statutul de mijloc legal de plată al bancnotelor și monedelor exprimate în euro – Obligația de a accepta bancnote exprimate în euro – Conținut – Posibilitatea statelor membre de a prevedea limitări privind plățile în bancnote și monede exprimate în euro – Admisibilitate – Condiții*
[art. 2 alin. (1), art. 3 alin. (1) lit. (c), art. 119, art. 127 alin. (2), art. 128 alin. (1) și (2), art. 133 și art. 282 alin. (2) TFUE; Protocolul privind Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene, art. 16 primul paragraf a treia teză]

(a se vedea punctele 34, 38-40 și 44-58 și dispozitiv 1)

- Politică economică și monetară – Politică monetară – Competență exclusivă a Uniunii – Statutul de mijloc legal de plată al bancnotelor și monedelor exprimate în euro – Reglementare regională care exclude achitarea în numerar a contribuției audiovizuale la un organism regional de drept public de radiodifuziune – Admisibilitate – Condiții – Verificare de către instanța națională*
[art. 128 alin. (1) a treia teză TFUE; Protocolul privind Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene, art. 16 primul paragraf a treia teză; Regulamentul nr. 974/98 al Consiliului, art. 10 a doua teză]

(a se vedea punctele 61-78 și dispozitiv 2)

Rezumat

Un stat membru din zona euro își poate obliga administrația să accepte plăți în numerar, dar poate și să restrângă această posibilitate de plată pentru un motiv de interes public

O astfel de limitare poate fi justificată printre altele atunci când plata în numerar poate determina un cost nerezonabil pentru administrație din cauza numărului foarte ridicat de contribuabili

Doi cetățeni germani, care erau obligați la plata contribuției audiovizuale în Landul Hessen (Germania), au propus Hessischer Rundfunk (organismul de radiodifuziune din Hessen) să plătească această contribuție în numerar. Invocând regulamentul său privind procedura de plată a contribuțiilor audiovizuale, care exclude orice posibilitate de a plăti în numerar contribuția menționată¹, Hessischer Rundfunk a respins propunerea lor și le-a trimis decizii de plată.

Cei doi cetățeni germani au formulat acțiune împotriva acestor decizii de plată, iar litigiul a ajuns la Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală, Germania). Această instanță a arătat că excluderea posibilității de a plăti contribuția audiovizuală prin intermediul bancnotelor exprimate în euro, prevăzută de Statutul privind procedura de plată al Hessischer Rundfunk, încalcă o dispoziție de drept federal, de rang superior, care prevede că bancnotele exprimate în euro au un statut de mijloc legal de plată nelimitat².

Ridicând totuși problema conformității acestei dispoziții de drept federal cu competența exclusivă a Uniunii în domeniul politicii monetare pentru statele membre a căror monedă este euro, Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală) a sesizat Curtea cu titlu preliminar. Această instanță a întrebat de asemenea dacă statutul de mijloc legal de plată pe care îl au bancnotele exprimate în euro interzicea entităților publice ale statelor membre să excludă posibilitatea de a se achita în numerar o obligație de plată impusă prin prerogative publice, așa cum este cazul pentru plata contribuției audiovizuale în Landul Hessen.

Curtea, reunită în Marea Cameră, statuează că un stat membru a cărui monedă este euro poate, în cadrul organizării administrației sale publice, să adopte o măsură care să o oblige pe aceasta să accepte plăți în numerar sau să introducă, pentru un motiv de interes public și cu anumite condiții, o derogare de la această obligație.

Aprecierea Curții

În primul rând, Curtea interpretează noțiunea de „politică monetară”, în al cărei domeniu Uniunea dispune de o competență exclusivă pentru statele membre a căror monedă este euro³.

¹ Articolul 10 alineatul 2 din Satzung des Hessischen Rundfunks über das Verfahren zur Leistung der Rundfunkbeiträge (Statutul organismului de radiodifuziune din Hessen privind procedura de achitare a contribuției pentru serviciul public de radiodifuziune) din 5 decembrie 2012.

² Articolul 14 alineatul 1 a doua teză din Gesetz über die Deutsche Bundesbank (Legea Băncii Federale a Germaniei), în versiunea publicată la 22 octombrie 1992 (BGBl. 1992 I, p. 1782), astfel cum a fost modificată prin Legea din 4 iulie 2013 (BGBl. 2013 I, p. 1981).

³ În temeiul articolului 3 alineatul (1) litera (c) TFUE, dat fiind că, potrivit articolului 2 alineatul (1) TFUE, numai Uniunea poate legifera și adopta acte cu forță juridică obligatorie în acest domeniu.

Mai întâi, Curtea precizează că această noțiune nu se limitează la punerea sa în aplicare operațională, ci implică de asemenea o dimensiune normativă care urmărește să garanteze statutul euro ca monedă unică. În continuare, ea arată că atribuirea numai bancnotelor exprimate în euro emise de Banca Centrală Europeană și de băncile centrale naționale a unui „statut de mijloc legal de plată”⁴ consacră caracterul oficial al acestor bancnote în zona euro, excluzând ca și alte bancnote să poată beneficia de acest caracter. În această privință, ea adaugă că noțiunea de „statut de mijloc legal de plată” al unui mijloc de plată exprimat într-o unitate monetară semnifică că acest mijloc de plată nu poate în general să fie refuzat la achitarea unei datorii exprimate în aceeași unitate monetară. În sfârșit, ea subliniază că faptul că legiuitorul Uniunii poate să stabilească măsurile necesare în vederea utilizării euro ca monedă unică⁵ reflectă cerința stabilirii unor principii uniforme pentru toate statele membre a căror monedă este euro și contribuie la urmărirea obiectivului principal al politicii monetare a Uniunii care constă în menținerea stabilității prețurilor.

Prin urmare, Curtea statuează că numai Uniunea este competentă să precizeze statutul de mijloc legal de plată recunoscut bancnotelor exprimate în euro. În această privință, amintește că, atunci când o competență este atribuită Uniunii cu titlu exclusiv, statele membre nu pot să adopte sau să mențină o dispoziție care intră în sfera acestei competențe, chiar în împrejurarea în care Uniunea nu și-ar fi exercitat competența exclusivă.

Așa fiind, Curtea arată că nu este necesară în vederea consacrării sau a păstrării efectivității statutului de mijloc legal de plată al bancnotelor exprimate în euro impunerea unei obligații absolute în sensul acceptării acestor bancnote drept mijloc de plată. Nu este necesar nici ca Uniunea să stabilească în mod exhaustiv și uniform excepțiile de la această obligație de principiu, atât timp cât este posibilă, ca regulă generală, plata în numerar.

Prin urmare, Curtea concluzionează că statele membre a căror monedă este euro sunt competente să reglementeze modalitățile de executare a obligațiilor de plată, atât timp cât este posibilă, ca regulă generală, plata în numerar prin intermediul unor devize exprimate în această monedă. Astfel, un stat membru poate adopta o măsură care obligă administrația sa publică să accepte plăți în numerar prin intermediul unor asemenea devize.

În al doilea rând, Curtea arată că statutul de mijloc legal de plată al bancnotelor și monedelor exprimate în euro implică, în principiu, obligația de a le accepta. Ea precizează însă că această obligație poate fi, în principiu, restrânsă de statele membre pentru motive de interes public, cu condiția ca aceste limitări să fie proporționale cu obiectivul de interes public urmărit, ceea ce implică printre altele ca, pentru achitarea datoriilor monetare, să fie disponibile alte mijloace legale.

În această privință, Curtea arată că este în interesul public ca datoriile monetare față de autoritățile publice să poată fi onorate într-un mod care nu implică pentru ele un cost nerezonabil care le-ar împiedica să asigure serviciile furnizate cu costuri minime. Astfel, motivul de interes public întemeiat pe necesitatea garantării executării unei obligații de plată impuse prin prerogative publice este susceptibil să justifice o restrângere a plăților în numerar, în special atunci când numărul contribuabililor de la care trebuie recuperată creanța este foarte ridicat.

⁴ Statutul de mijloc legal de plată al bancnotelor exprimate în euro este consacrat la articolul 128 alineatul (1) a treia teză TFUE, la articolul 16 primul paragraf a treia teză din Protocolul (nr. 4) privind Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene (JO 2016, C 202, p. 230), precum și la articolul 10 a doua teză din Regulamentul (CE) nr. 974/98 al Consiliului din 3 mai 1998 privind introducerea euro (JO 1998, L 139, p. 1, Ediție specială, 10/vol. 1, p. 112).

⁵ Articolul 133 TFUE.

Cu toate acestea, este de competența Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală) să verifice dacă o astfel de restricție este proporțională cu obiectivul de recuperare efectivă a contribuției audiovizuale, în special având în vedere faptul că mijloacele legale alternative de plată pot să nu fie ușor accesibile tuturor persoanelor debitoare ale acesteia.